

OBJECTIU ESTRATÈGIC 1

TERRITORI, PAISATGE I
BIODIVERSITAT

La ciutat de Girona, situada al nord-oest de Catalunya, està ubicada a 100 km de Barcelona i a 70 km de la frontera francesa. Està ubicada a la comarca Gironès, dins de la província de Girona i abasta una superfície de 39,12 km². El municipi se situa també a la cruïlla de quatre rius (el Ter, l'Onyar, el Güell i el Galligants) a una altitud de 70 m sobre el nivell del mar. Una gran part del seu territori es troba classificada com a àrea protegida d'interès natural. La seva proximitat amb la Costa Brava i la serralada dels Pirineus la converteixen en un lloc idoni per fer activitats turístiques i esports ecològics. Girona combina una estructura urbana consolidada amb un nucli històric dens i patrimonialment protegit, que actua com a centralitat urbana i referent identitari. El teixit urbà medieval, adaptat a la topografia fluvial, condiciona l'evolució urbanística del centre i planteja reptes específics en matèria de conservació, accessibilitat i usos.

Girona presenta una estructura territorial complexa, articulada a través d'una xarxa hidrogràfica central (Ter, Onyar, Galligants i Güell), de sistemes agroforestals al sud i a l'est, i d'àrees urbanes de densitat mitjana a elevada. El sòl urbà es concentra principalment en l'eix nord-sud, seguint la topografia fluvial i la infraestructura ferroviària. El sòl forestal, majoritari, actua com a connector ecològic i paisatgístic amb els sistemes naturals del voltant (com les Gavarres o Sant Grau).

A l'àmbit demogràfic, la ciutat té 104.320 habitants, que representen un 12,89% del total poblacional de la província de Girona el 2023.

Accessibilitat i mobilitat

Per accedir a la ciutat hi ha diverses alternatives de carreteres: autopista Barcelona – França (AP-7), carretera nacional Madrid – Barcelona – França (N-II) i autovia de dos carrils per sentit Girona – Vic – Lleida (C- 25, Eix Transversal).

D'altra banda, la ciutat s'ubica a prop de tres aeroports: Aeroport de Girona-Costa Brava, on arriben vols regulars procedents de diverses ciutats d'Europa. Situat a uns 12 km de Girona, està ben connectat amb el centre de la ciutat, al qual es pot accedir per carretera, amb taxi o amb autobús; Aeroport de Barcelona - El Prat que rep vols intercontinentals i de tota Europa, situat a 110 km de Girona, compta amb accés directe a aquesta per autopista; i Aeroport de Perpinyà-Ribesaltes, situat a tan sols 110 km de Girona.

Altres mètodes són els trens i els busos:

- L'estació de tren Adif Girona està ubicada al cor de la ciutat de Girona i ofereix connexions a escala autonòmica, estatal i internacional. A més de la línia tradicional, l'estació de tren de Girona també pertany a la línia d'alta velocitat Madrid – Saragossa – Barcelona – frontera francesa, que constitueix un dels eixos de comunicació més importants entre l'Estat i Europa.
- L'estació d'autobusos, ubicada al costat de l'estació ferroviària, proporciona servei a diversos llocs d'interès urbans, autonòmics, estatals i internacionals.

Ciutat històrica

Girona compta amb nombrosos testimonis de la seva història medieval, un període d'expansió que la va convertir en la segona ciutat de Catalunya, amb una població de 10.000 habitants al segle XV. Durant aquest temps, la ciutat es va expandir al llarg de les ribes del riu Onyar, mentre que l'antic recinte emmurallat romà es va reduir. Entre els monuments destacats hi ha la catedral, construïda entre els segles XI i XVIII, que posseeix la nau gòtica amb volta més ampla del món. La basílica de Sant Feliu, la

primera catedral de Girona, és un altre important monument gòtic, conegut pel campanar esvelt i les valuoses obres artístiques.

El monestir de Sant Daniel i el monestir de Sant Pere de Galligants són exemples significatius de l'arquitectura romànica. Els Banys Àrabs, situats a prop de Sant Pere de Galligants, reflecteixen el creixement urbà de l'època, seguint models romans i musulmans.

L'antic Call Jueu és un dels teixits urbans amb més valor històric del municipi, integrat dins el conjunt del nucli antic. Presenta una morfologia densa, amb carrers estrets i irregulars que condicionen la mobilitat, l'accessibilitat i els usos comercials actuals.

Naturalesa i biodiversitat

La **naturalesa** de la ciutat de Girona es caracteritza per una combinació de patrimoni i entorns naturals. Girona és una ciutat marcada per la presència de diversos rius i cossos d'aigua que han influït en el desenvolupament i els paisatges. El riu Onyar travessa el centre històric i actua com a eix articulador de la trama urbana. Els ponts que el creuen formen part de la infraestructura de connexió est-oest, condicionada per les limitacions espacials i pel valor patrimonial de l'entorn. La seva relació amb el paisatge urbà genera també interdependències entre gestió hidràulica i usos socials. Els ponts que el creuen, com l'icònic Pont de les Peixateries Velles, no només connecten les dues ribes, sinó que també són símbols representatius de la ciutat.

A prop de l'Onyar, el riu Ter travessa Girona, servint com un altre important curs d'aigua a la regió. Envoltat d'un entorn natural, el Ter s'uneix a l'Onyar, creant un paisatge atractiu i divers. El riu Galligants, més petit, també hi afegeix encant a la ciutat. Flueix al costat del monestir de Sant Pere de Galligants.

La **infraestructura blava** de Girona, estructurada a través dels rius Ter, Onyar, Güell i Galligants, no només configura el paisatge de la ciutat, sinó que és clau per a la connectivitat ecològica i la regulació hidràulica. L'Ajuntament ha posat en marxa diversos instruments com el *Pla de manteniment dels rius urbans* o el projecte de *restauració de la connectivitat fluvial al Ter i Onyar* per millorar la seva funcionalitat. Es prioritza la gestió naturalitzada dels marges i la conservació del bosc de ribera, com a mesura contra l'erosió, la contaminació difusa i per reforçar la biodiversitat.

La ciutat de Girona està situada al costat del massís de les Gavarres, i bona part del municipi forma part del Massís. Aquests turons, coberts de boscos de pins i alzines, són un refugi per a la fauna local, incloent-hi diverses espècies d'aus i mamífers. També hi trobem el Parc de la Devesa, el parc urbà més gran de Catalunya, les hortes de Santa Eugènia i les planes agrícoles del sud-est. Aquests espais actuen com a connectors ambientals i paisatgístics entre el teixit urbà i el territori supramunicipal, i són clau en l'articulació de la infraestructura verda metropolitana.

Girona es troba en una zona de transició biogeogràfica, amb presència d'espècies pròpies del clima mediterrani litoral i central. Els boscos d'alzinar, pinedes i matollar ocupen gairebé el 50% del sòl municipal. El territori presenta una **elevada biodiversitat**, especialment al sistema fluvial del Ter, que forma part de la Xarxa Natura 2000. Espècies com el barb de muntanya, la bagra, el blauet o la llúdriga han estat registrades a trams periurbans. L'àrea urbana també és hàbitat de fauna urbana com rates penades, eriçons i ocells insectívors, amb paper clau en l'equilibri ecològic.

La flora del terme municipal és predominantment mediterrània, amb presència d'espècies arbòries com l'alzina i el pi blanc, i matollar típic de zones seques. Aquesta vegetació contribueix a la resiliència climàtica i a la biodiversitat dels sistemes agroforestals i dels espais naturals urbans.

Continuant amb la **flora**, la regió a la qual pertany el municipi està envoltada de boscos mediterranis, on predominen espècies com alzines i sureres, que s'adapten perfectament al clima de la zona. Les pinedes, principalment de pi blanc i pi negre, també són comunes, així com una varietat de matolls que inclouen romaní, espígol i bruc. A més, a les àrees agrícoles que envolten la ciutat, destaquen els cultius de vinyes i oliveres, que són representatius de la cultura mediterrània.

Pel que fa a la **fauna**, Girona acull una varietat d'espècies que enriqueixen el seu ecosistema. Entre les aus, destaquen el voltor comú i la cigonya blanca. Els mamífers, com cérvols, senglars i guineus, es poden trobar a les zones boscoses. A més, la regió compta amb una interessant diversitat de rèptils i amfibis, com sargantanes, serps i granotes, que prosperen en els ecosistemes humits i secs. L'avifauna i els invertebrats dels entorns fluvials i forestals tenen un paper fonamental en l'equilibri ecològic del municipi. Es constata la presència d'espècies bioindicadors com libèl·lules, papallones i ocells insectívors, que reforcen el valor dels espais naturals com a corredors de **biodiversitat**.

Veient com és la ciutat històrica i la natura de Girona es pot arribar a la conclusió que el **paisatge** de Girona és una barreja d'història i natura.

Cal distingir entre la classificació urbanística del sòl (urbà, urbanitzable, no urbanitzable) i els seus usos reals (agrícola, forestal, industrial, etc.). Per exemple, dins el sòl no urbanitzable trobem tant masses forestals consolidades com zones agrícoles, mentre que el sòl urbà pot incloure espais lliures, equipaments i àrees verdes urbanes. Aquesta diferenciació és clau per a la diagnosi territorial i permet planificar millor la funció ecosistèmica i social de cada espai.

Taula 1. Classificació de sòl

	2023	2012	2010	2002
Sòl no urbanitzable	63,55%	63,44%	63,44%	63,48%
Sòl urbanitzable	0,63%	2,37%	2,37%	2,08%
Sòl urbà	35,83%	34,19%	34,19%	34,44%
TOTAL	100%	100%	100%	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori de l'Ajuntament de Girona

Pel que fa als usos del sòl i observant la taula, aquest es divideix en diverses categories i encara que ha variat lleugerament al llarg dels anys, podem afirmar que es troba en una situació estable. El 2023, el percentatge de sòl no urbanitzable, que fa referència a terrenys que no poden ser construïts i estan destinats a protegir el medi ambient, l'agricultura o àrees naturals, ha augmentat lleugerament en comparació amb anys anteriors. Tot i això, la proporció de sòl urbanitzable, és a dir, aquells terrenys destinats a ser desenvolupats en el futur per a edificis, habitatges, comerços o infraestructures, ha disminuït 1,74 punts percentuals el 2023 en comparació al 2012. Finalment, el percentatge de sòl urbà, que ja està desenvolupat i s'utilitza per a edificis, carrers i altres infraestructures, ha crescut el 2023 respecte a anys anteriors.

Taula 2. Ús de sòl a la ciutat de Girona.

	2022		2017		2014		2012		2007	
	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%	km ²	%
Agrícola	4,98	12,81%	5,89	15,17%	6,31	16,24%	6,57	16,91%	5,79	14,89%
Bosc de ribera	0,85	2,18%	0,71	1,82%	0,8	2,06%	0,8	2,06%	0,63	1,63%
Forestal	18,24	46,94%	17,1	44,09%	16,5	42,49%	16,4	42,07%	17,9	45,94%
Horta	0,41	1,04%	0,71	1,82%	0,74	1,90%	0,75	1,93%	0,34	0,88%
Industrial	2,41	6,21%	2,36	6,07%	2,22	5,71%	2,41	6,20%	2,5	6,43%
Riu	0,36	0,92%	0,35	0,89%	0,32	0,82%	0,3	0,77%	0,38	0,98%
Urbà	11,62	29,90%	11,7	30,14%	12	30,78%	11,7	30,06%	11,4	29,25%
TOTAL	38,86	100%	38,9	100%	38,9	100%	38,9	100%	38,9	100%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori de l'Ajuntament de Girona

Els usos agrícoles i d'horta han experimentat una disminució del 25% entre 2007 i 2022, passant de 6,57 a 4,98 km². Aquest descens es concentra especialment a les zones planes del sud-est del municipi, prop del polígon Mas Xirgu i l'N-II, i sembla associat a l'abandonament progressiu de petites parcel·les tradicionals i a la manca de relleu generacional agrari. Malgrat això, es mantenen actius nuclis d'horta històrica com l'Horta de Santa Eugènia, que compta amb entitats implicades en la seva gestió social i comunitària.

D'altra banda, l'àrea de bosc de ribera ha augmentat a 0,85 km² (2,18%) el 2022, davant dels 0,71 km² (1,82%) el 2017. Encara que és una àrea petita, aquest increment suggereix millora en la conservació d'aquests ecosistemes.

El sòl forestal representa la major part, amb 18,24 km² (46,94%) el 2022, fet que mostra un lleuger creixement en comparació del 2017 (17,1 km², 44,09%). Aquest augment podria reflectir esforços en la reforestació o la preservació d'àrees de bosc, o la pèrdua de sòl agrícola.

Pel que fa a l'horta, la superfície ha disminuït a 0,41 km² (1,04%) el 2022, comparat amb 0,71 km² (1,82%) el 2017, suggerint que les àrees d'horta estan cedint terreny, possiblement degut a l'expansió urbana o industrial.

El sòl industrial s'ha mantingut relativament estable, ocupant 2,41 km² (6,21%) el 2022, semblant el 2017 (2,36 km², 6,07%). La superfície del riu ha augmentat lleugerament a 0,36 km² (0,92%) el 2022, en comparació amb 0,35 km² (0,89%) el 2017, cosa que podria indicar una millor gestió dels recursos hídrics.

Finalment, el sòl urbà se situa en 11,62 km² (29,90%) el 2022, lleugerament inferior al 30,14% del 2017. Aquesta lleu disminució suggereix que el creixement urbà ha assolit una certa estabilitat derivada de l'exhauriment del sòl urbà disponible.

Plans estratègics

GiroNat

Es tracta d'un projecte estratègic de ciutat que impulsa la **renaturalització urbana** a Girona, amb l'objectiu de transformar-la en una ciutat més verda, resilient i saludable. Es tracta d'una iniciativa compartida, demostrativa i perdurable, que aposta per la

biodiversitat i la infraestructura ecològica com a eixos vertebradors de canvi. Compta amb 6 GIR estratègics:

- **GIR estratègic:** Primera Estratègia Integral de Renaturalització de Girona, com a full de ruta amb accions a curt i llarg termini.
- **GIR cap a la natura:** Millora, increment i connexió de la infraestructura verda i blava, per garantir serveis ecosistèmics de forma equitativa.
- **GIR cap a la resiliència:** Integració de solucions basades en la natura (SBN) en les polítiques ambientals municipals.
- **GIR cap a la salut preventiva:** Promoció d'una ciutat més habitable, on la natura sigui un actiu per al benestar i la salut pública.
- **GIR cap a la transformació social:** Accés universal a la natura, justícia ambiental i **sensibilització ciutadana** per a una ciutat més equitativa.
- **GIR cap a la innovació:** Impuls de la cogeneració de coneixement, la governança compartida i la transferència de bones pràctiques.

Projecte "La Vora"

La Vora és un projecte impulsat per l'Ajuntament de Girona que transforma els espais verds periurbans en una infraestructura verda funcional, accessible i distribuïda. Neix com a resposta a la situació d'abandonament i invisibilitat d'aquests entorns naturals, que fins al 2014 quedaven fora de la percepció urbana com a espais integrats i de les prioritats polítiques. A través d'intervencions de baix cost i amb la implicació de la brigada municipal, s'ha adoptat una nova mirada que entén el manteniment del paisatge com una eina de disseny i gestió ecològica.

El projecte té com a objectiu ampliar i diversificar els usos dels espais naturals que envolten la ciutat, fomentant la seva apropiació ciutadana i configurant una infraestructura verda de gran abast. Amb una estètica híbrida entre allò urbà i allò natural, la Vora contribueix a un model de ciutat més equitativa, sostenible i connectada amb el territori, reforçant el vincle entre natura i vida quotidiana.

Restauració de la connectivitat fluvial per als peixos al sector de la confluència del Ter amb l'Onyar

La confluència dels rius Ter i Onyar, dins el terme municipal de Girona, constitueix un espai d'alt valor ecològic, especialment pel que fa a la conservació de la fauna aquàtica autòctona. Aquest tram fluvial acull espècies amenaçades com l'anguila, el barb de muntanya, la bagra, la bavosa de riu o l'espínós, i està inclòs dins la Xarxa Natura 2000 com a part de l'Espai Natural de les Riberes del Baix Ter. Tanmateix, la presència de diverses barreres artificials —com passeres, bases de ponts i salts d'aigua— dificulta o impedeix la migració dels peixos i afecta negativament la continuïtat ecològica dels ecosistemes fluvials.

Amb l'objectiu de revertir aquesta situació, l'Ajuntament de Girona ha impulsat un projecte de restauració de la connectivitat fluvial, amb una diagnosi detallada i propostes per permeabilitzar les principals barreres del sector. L'actuació contempla la instal·lació de rampes per a peixos i altres solucions adaptades a les condicions de cada punt, amb especial atenció a les espècies de menor capacitat de salt. La millora de la connectivitat no només té impacte en la conservació de la biodiversitat, sinó que també contribueix a la resiliència del sistema fluvial i al seu valor social i paisatgístic dins l'estructura verda de la ciutat.

El Pla d'actuacions per a la gestió de la flora exòtica invasora (FEI)

És un projecte que busca controlar i reduir la presència de plantes que no són originàries de la zona i que poden fer malbé l'ecosistema local. Aquest pla inclou diverses accions. Primer, s'identificaran les espècies invasores més problemàtiques i se n'avaluarà l'impacte en la flora i la fauna autòctones. Després, es faran tasques d'eliminació d'aquestes plantes, utilitzant mètodes que siguin respectuosos amb el medi ambient.

A més, el pla contempla la restauració de les àrees afectades, plantant espècies natives que ajudin a recuperar l'equilibri natural. També es promourà la sensibilització de la comunitat sobre la importància de protegir la biodiversitat local i com evitar la introducció de noves espècies invasores.

El Pla de conservació i manteniment dels rius urbans de Girona

El Pla de conservació i manteniment dels rius urbans de Girona defineix una estratègia de gestió ambiental per als rius Ter, Onyar, Güell i Galligants, així com altres cursos fluvials secundaris dins del municipi. El document estableix actuacions de manteniment periòdic amb criteris ecològics, com la desbrossada selectiva, la retirada d'espècies invasores i la restauració del bosc de ribera, amb l'objectiu de preservar els ecosistemes i reforçar la funció estructurant dels rius dins de la ciutat.

El pla promou una visió integral dels entorns fluvials com a espais verds de valor ambiental i social, on es combinen la millora de la biodiversitat, la resiliència davant el risc d'inundació i l'ús públic compatible amb la conservació. Aquesta gestió activa permet avançar cap a una ciutat més verda, connectada amb la natura i compromesa amb la qualitat dels seus paisatges fluvials.

Altres planificacions estratègiques

Girona també compta amb una sèrie de planejaments derivats en el sistema d'espais lliures i so no urbanitzable, com són:

- PE de protecció de la Vall de Sant Daniel (1985)
- PE de protecció de les ribes del Ter (1995)
- PE de la Creueta (2002)
- PE La Torre de Taialà (2003)
- PE del parc de les Pedreres (2017)
- PE Devesa
- PE Hortes de Santa Eugènia
- PE Bosc Pabordia
- PE Muntanya de Can Ribas

A més, hi ha una sèrie de plans supramunicipals que afecten directament el municipi en termes de gestió ambiental i biodiversitat:

- Pla de Protecció Civil.
- Pla Director del Sistema Urbà.
- Xarxa Natura 2000.
- PEIN Gavarres

A més d'altres que tracten del paisatge urbà de la ciutat:

- Pla local habitatge
- Pla especial Barri Vell
- Pla especial Sant Narcís

- Pla de Barris

DAFO OE1

DEBILITATS

Gestió dispersa del sòl no urbanitzable i usos poc definits: L'extensa superfície de sòl no urbanitzable presenta una gestió poc homogènia i, sovint, reactiva. Hi conviuen usos agrícoles actius, espais naturals de valor i àrees sense funció clara o en estat d'abandonament.

Debilitats en la gestió coordinada dels espais naturals compartits amb altres municipis: Els límits administratius dificulten la gestió integrada d'ecosistemes continus (com les riberes del Ter o els boscos de les Gavarres), especialment quan afecten diversos termes municipals sense una estructura metropolitana de coordinació ambiental.

Falta de connexió ecològica efectiva entre espais verds urbans i sistemes naturals perifèrics: Els espais naturals més valuósos (com les Gavarres o les hortes de Santa Eugènia) no estan estructuralment connectats amb el conjunt de la ciutat. Aquesta desconexió fragmenta els hàbitats, limita la mobilitat de la fauna i redueix el valor ecològic i social de la infraestructura verda.

FORTALESES

Elevada proporció de sòl no urbanitzable dins del municipi: El 63% del terme municipal es manté fora del procés urbanitzador, fet que permet conservar espais naturals, agrícoles i paisatgístics amb funcions ecosistèmiques clau.

Presència d'un sistema fluvial ric i estructurant: Els rius Ter, Onyar, Güell i Galligants configuren una infraestructura blava complexa i dinàmica, amb un fort potencial com a eix verd, connector ecològic i espai públic d'ús ciutadà.

Implantació de projectes estratègics de gestió del territori: Iniciatives com *La Vora*, *GiroNat*, el *Pla de manteniment dels rius* o el *pla contra flora exòtica invasora*

AMENACES

Absència d'organització urbana: La manca d'una planificació urbana completa pot obstaculitzar l'administració adequada del territori, portant a un creixement urbà desordenat i fragmentat, que no utilitza de manera eficaç els recursos naturals i humans disponibles.

Efectes del canvi climàtic: L'augment de les temperatures i la contaminació existent poden fer malbé l'ecosistema de la ciutat i deteriorar la flora i la fauna locals.

Pèrdua progressiva de la diversitat d'usos agraris tradicionals: L'abandonament de les hortes i petits conreus en àrees planes properes a la ciutat pot comportar la desaparició d'un mosaic agroecològic valuós, amb conseqüències sobre la biodiversitat.

OPORTUNITATS

Atractiva combinació entre l'entorn natural i cultural: La ciutat combina espais verds i un centre històric atractiu, fet que pot atraure turistes. Les polítiques de l'Ajuntament poden potenciar aquesta combinació, i atraure un turisme sostenible.

Redefinició de l'estratègia territorial mitjançant un nou POUM: L'elaboració d'un nou planejament general pot ser una oportunitat per establir un model territorial que integri la resiliència climàtica, la biodiversitat, la protecció del sòl i la planificació d'usos a llarg termini.

Espais periurbans com a infraestructura verda de proximitat: Les zones limítrofes de la ciutat poden

mostren una voluntat institucional clara de transició ecològica i territorial des de l'escala local.

Coneixement tècnic i informació territorial consolidada: L'Ajuntament disposa d'un sistema d'informació i monitoratge propi (Observatori), que permet fer seguiment dels usos del sòl, les figures de planejament i la dinàmica ambiental.

esdevenir espais actius de connexió natura-ciutat, amb nous usos compatibles, com el lleure, la producció agrària sostenible o la restauració ecològica.

Fer del paisatge un vector transversal de transformació urbana: El paisatge, entès com a sistema ambiental, cultural i identitari, pot esdevenir un eix central del model de ciutat, integrat en la mobilitat, l'habitatge, la salut o l'espai públic.

Reptes OE1

Definir i implementar una xarxa de connectivitat ecològica que uneixi ciutat i entorns naturals. Cal establir corredors verds i blaus que connectin el teixit urbà amb les Gavarres, les riberes del Ter i altres espais naturals i agrícoles, superant la fragmentació actual. Aquesta xarxa hauria d'integrar espais fluvials, parcs lineals, horts, zones de transició i passos per a la fauna.

Gestionar els espais fluvials com a infraestructura pública multifuncional. Els rius de Girona han de ser gestionats com a eixos estructurants que combinen funcions ecològiques, de lleure, mobilitat i adaptació climàtica. Això inclou la recuperació del bosc de ribera, la gestió del risc d'inundació i l'ordenació dels usos recreatius.

Reequilibrar la relació entre el sòl urbà i l'espai no urbanitzable per integrar el territori en el model de ciutat. Girona manté una estructura de ciutat compacta envoltada d'una gran extensió de sòl no urbanitzable que sovint queda desconnectat funcionalment del teixit urbà. El repte és convertir aquest espai periurbà en una part activa de l'estratègia urbana, mitjançant la planificació, la gestió agroecològica i la naturalització dels límits de ciutat.

Adaptar el planejament urbanístic al context ecològic i climàtic actual. L'actual planejament deriva d'un PGOU de 2002 que, malgrat les seves modificacions, ha de respondre als nous reptes ambientals, incorporant una visió sistèmica de la sostenibilitat territorial. El repte és impulsar un nou planejament general que integri biodiversitat, riscos naturals, governança metropolitana i sobirania del sòl com a valors estructurals.

Contraportada